

Vršovice 26.8.2012

Pozdrav: Milé sestry, milí bratři, vítám vás na bohoslužbách, při kterých smíme přijímat svědectví o Boží lásce a milosti v Ježíši Kristu, našem Pánu.

Píseň: 161 sl.1

Introit: Hospodine, utíkám se k Tobě, kéž nikdy nejsem zahanben.

Píseň: 183

Modlitba: Pane, Ty jsi ten, kdo má v ruce životy nás všech. Ty jsi ten, kdo nás oslovuje v Písmu, skrze své svědky dávných dob i doby zcela současné. A my Ti za to chceme dnes děkovat.

Jsme vděční, že vstupuješ do našeho hledání odpovědí ve vztazích osobních i v těch společenských. Do chvíle, kdy máme pocit, že neexistuje dobré řešení a jsme z toho nešťastní. Děkujeme, že nás nenecháváš zapomínat na Ježíše z Nazareta a na jeho zvěst o Tvém království mezi lidmi. Děkujeme, že nás stále znovu ujišťuješ ve zvěsti o vzkříšení, že lidská zloba, lidský hřích nezruší platnost nabídky, kterou Ježíš přinesl.

Chceme Tě poprosit, abys této zvěsti, zvěsti evangelia, dal zaznít i dnes. Nejenom v tomto společenství, ale ve společenství křesťanů po celém světě. Amen.

Čtení: Gn 16

Píseň: 691

Text: Mk 7,24-30

Haleluja. Dobrořečit budu Hospodinu v každém čase, z úst mi bude znít vždy jeho chvála. Haleluja.

Dnešní text je o spravedlnosti. O spravedlnosti uprostřed lidských nadějí a snažení, uprostřed konfliktů lidských životních osudů. Sára s Abramem nemohou mít děti. Je to smutné a pro Sáru ještě těžší než pro Abrama. „Hle, Hospodin mi nedopřál, abych rodila.“ Sype se tu budoucnost i jistota opory v Bohu, nějak se tu sype všechno. A Sára přichází s řešením. Když si pozorně přečteme přečtený oddíl z 16. kapitoly Genese, zjistíme, že jde především o Sářinu akci. Ona je iniciátor, ona vše zařizuje a její okolí pouze reaguje na její plány. Je to krásně modelový příběh. Dostáváme se do nějaké situace, jsme do ní vtaženi a musíme k ní zaujmout postoj. A cokoliv uděláme, netýká se pouze nás, ale spustí to vlnu dalších událostí, které ovlivňují životy těch druhých. V dobrém i ve

zlém. To víme - horší je, že si s tím prakticky velice často nevíme rady. Právě tak jako v našem příběhu Sára a Abram.

Sára jen chtěla rodinu. Sára jen chtěla zajistit budoucnost pro sebe a pro Abrama. A musela se nějak vyrovnat s tím, že Boží zaslíbení nebylo naplněno. Nebo bylo? To je první otázka, se kterým se v našem příběhu setkáváme. Je přece tak evidentní, že Pán Bůh na Abrama a Sáru zapomněl. A přece čteme, že se Abram usadil v kenánské zemi. Zdá se tedy, že Boží zaslíbení se naplňuje, ale nikdo si to nějak neuvědomuje, protože Sára s Abramem si v tuto chvíli pamatují především tu část o narození potomka. A tak se na pozadí nepozornosti vůči Boží milosti rozjíždí lidský plán, rozjíždí se jednání, které spouští reakce a důsledky.

Plán není nijak výjimečný, vlastně je zcela obvyklý - Sára chce mít dítě skrze Hagaru. Běžné dobové řešení - a přece se k němu Písmo staví kriticky. Velice nenápadným způsobem - do chvíle, než si uvědomíme, že celou stavbou příběhu i konkrétní podobností obrátů, nám tu Bible připomíná jiný příběh - příběh ze zahrady Eden, kde žena muži řekla jez a on se neptal a jedl. Vzhledem k tomu, že se tu pohybujeme v patriarchální společnosti, tak by nám taková věta měla postavit před oči vykřičník. Muž pěkně mlčí a dělá to, k čemu je vybízen navzdory Božímu ujištění. A v příběhu Sary, Abrama a Hagary ten vykřičník jakoby ještě narostl. Protože tady se jasně ukazuje, že takové jednání, chcete-li alibistické jednání Abrama, nemůže zůstat bez následků. Protože všechno, co uděláme, má dopad i na druhé lidi. Všechno může pomoci nebo ublížit. Najednou se tu otevírá téma spravedlnosti mezi lidmi.

Hagara čeká miminko, ale zároveň jako pyšná maminka se nechová dostatečně uctivě ke své paní. Ta to odmítá snášet, takže je tu nový tlak na Abrama, aby Hagaru někam uklidil, aby ji neměla Sára na očích. Od touhy po naplnění života přímá cesta k jeho likvidaci. Spravedlnost v lidských rukách. Toto už je silně na pováženou, jenže když už se Abram jednou vydal po cestě Sářina plánu, neví, jak z něj vystoupit. Ona má teď asi Sára pravdu. A i kdyby neměla - teď už, zdá se, neexistuje dobré řešení. Nedá se vyhovět oběma stranám. Nedá se být nad věcí, být mimo dění.

Jak zajistit spravedlnost?

A nás to trápí, protože toto zažíváme v menší či větší míře neustále. Naše touha po zajištění se prostě nemůže týkat pouze nás. Naše rozhodnutí nemohou být neutrální. Nemohou nemít vliv na druhého člověka. Jedno rozhodnutí spouští tlak na rozhodnutí další. Nemohou vyhovovat každému.

Jak zajistit spravedlnost mezi lidmi?

Je zajímavé si v této souvislosti poslechnout příběh, který jsme slyšeli z Markova evangelia. Ježíš přichází s určitou zvěstí, se zprávou o přicházejícím Božím královstvím. A má o logice šíření této zprávy určitou představu. Tak jako každý člověk i on si vytvořil názor na to, za kým má se zvěstí o Božím království má nejprve jít. To je naprosto logické, všeobjímající teorie mají tu slabinu, že jsou vlastně pro všechny a pro nikoho.

Minulou neděli jsme otevřeli text z počátku 7. kapitoly Markova evangelia a uvědomili jsme si, že Ježíš nabízel člověku jinou identitu než tu, kterou definoval Zákon. Nebo přesněji - nabízel hlubší porozumění. Otvíral cestu k Bohu bez omezení, bořil hranice, které přísná poslušnost Zákona praktikovaná farizey mezi lidmi postavila. Ale - toto Ježíšovo přesvědčení nic nezměnilo na jeho představě o způsobu cesty této zvěsti za člověkem. Tedy nejprve proměnit zvěstí o Božím království vnímání Božího lidu a otevřít ji tak pro všechny. A tato představa nyní naráží na konkrétního člověka a jeho potřebu, jeho úzkost. Jaká bude Ježíšova spravedlnost?

Příběh, který máme před sebou, je modelem - ale je modelem nejen svým výsledkem, ale zároveň i samotným procesem, samotným rozhovorem mezi Ježíšem a syrofénickou ženou, která měla nemocnou dcerku. Tento model je utvářen při pohledu na každého z obou aktérů.

Hned od počátku je zřetelné, že žena věří v Ježíše jako v toho, koho poslal Hospodin. Nepozdravila, nepoprosila, ale padla před Ježíšem na zem. Vyznala Ježíše jako pána, jako toho, který má moc. Prosba přichází až po tomto vyznání. Ale - přes toto zřetelné vyznání - její prosba je pro Ježíše mimo mantinely. On je přesvědčený, že model, který přináší je skutečně otevřený, ale ona otevřenost má přicházet z centra, tedy od Božího lidu, od Izraele. Té ženě a její dceři je možné pomoci, ale musí počkat. To prosím nebylo nelidské, to nebyl někdo jiný, než Ježíš, který před chvílí diskutoval s farizey, to je pouze jiný model zvěstování evangelia, možná skutečně původní model, o kterém byl Ježíš přesvědčen.

A nyní přichází dva důležité momenty, které jsou oba dva pro mě úchvatné. Nejprve ta žena - v tuto chvíli z její strany nepřichází vlna pohoršení, nepřichází výčitky, nepřichází osvícenská vzpoura proti nelidskosti náboženství. Žena pokračuje v rozhovoru. Ona evidentně zná Ježíšovu pověst, zdá se, že ví, s jakou zvěstí Ježíš přichází, onu zvěst uchopuje

a předkládá ji Ježíšovi jako podpůrný argument pro svou prosbu. To je jediná možná cesta, o tom jsem hluboce přesvědčený. Ježíšovi nemusíme rozumět, může nás to trápit, můžeme se bouřit, ale chceme-li být součástí té Boží skutečnosti, kterou Ježíš zvěstuje, nesmíme odejít, ale musíme se naopak blíž přimknout a pokračovat v rozhovoru, snažit se pochopit.

A z druhé strany, Ježíš naslouchá. Nevystupuje jako ideolog, ale jako ten, kterého posílá Hospodin, aby přinesl člověku spasení, záchranu. Ježíš naslouchá, otevírá se pohledu druhého člověka, bere jej vážně, vystavuje svoji zvěst ženiným argumentům. Ono i toto by stačilo, i to je něco, co je pro nás dnes zjevením. Ježíš ale nakonec dokonce přijímá ženin pohled na zvěst, kterou on sám přináší. A skutečně ženinu dcerku zachraňuje. Ježíš skutečně přináší Boží spravedlnost.

To je něco nesmírně cenného pro náš dnešní svět, pro nás samotné, pro církve. Náš model je příliš podobný onomu modelu Sáry a Abrama. Sára spustila nějaký děj, Abram jej odkýval, bez diskuse ho přijal a něco tím spustil. A v tuto chvíli se baví pouze se Sárrou, Hagaru zcela pomíjí. Vůbec ji nevnímá jako člověka. Zdá se, že to ani není možné, že není možné vyhovět oběma stranám - a tak rezignuje Abram a rezignujeme velice často i my. Ani nezkoušíme se podívat na situaci pohledem toho druhého. Nebo to nejde?

Ježíš nás ujišťuje, že to jde. Že do našich životů může vstoupit Boží spravedlnost. Že je možné vstupovat do rozhovorů, které se nám zdají bezvýchodné, které vystavují náš názor názoru jinému. Můžeme si troufnout do tohoto rozhovoru vstoupit, není pravda, že je nutně bezvýchodný. O tom svědčí i ten příběh Sáry, Abrama a Hagary. Do toho strašlivého zamotance vstupuje Hospodin, zachraňuje Hagaru i to maličké, dítěti žehná a najednou to všechno má řešení. Najednou smrt musí ustoupit a nastupuje život.

Jsem hluboce vděčný za tyto příběhy, kterým smíme naslouchat. Které smíme přijímat do situací, u kterých máme pocit, že nemají řešení. Které nás otevírají druhému člověku tam, kde jsme měli pocit, že to není možné. Které nás otevírají Boží spravedlnosti. Uvědomuji si, že jako křesťané tady selháváme ve svědectví lidem kolem nás. Ale dnes jsme mohli slyšet, že učit se otevřenosti Boží spravedlnosti má budoucnost.

Amen.

Píseň: 477

Přímluvná modlitba: Pane Bože, jsme Ti vděční za dar modlitby. Jsme Ti vděční, že tváří v tvář Tobě smíme promýšlet všechno, z čeho máme radost i co nás trápí. Že v modlitbě smíme promýšlet úkoly, které pro nás máš připravené. A především, že Ti smíme odevzdávat ty, o které máme starost - v důvěře, že Ty jsi ten, který otevírá řešení a ukazuje cestu od člověka k člověku.

V této důvěře Tě prosíme za ty, ke kterým ztrácíme cestu. Jejichž pohled na život se s tím naším mívá a rostou tak hradby, se kterými neumíme zacházet. Prosíme, abys nás učil schopnosti spolu mluvit přes hradbu rozdílných názorů. Za to Tě, Pane, prosíme.

Prosíme za ty, kteří z lidského rozhodnutí nejsou součástí řešení problémů kolem nás. Kteří jsou házeni přes palubu tak jako kdysi Hagar. Prosíme Tě především za všechny ty, kteří jsou ve společnosti handicapováni. Za ně Tě, Pane, prosíme.

Prosíme za toleranci mezi lidmi. Prosíme za toleranci nás křesťanů vůči neznalostem a laciným předsudkům vůči nám ve společnosti. Za to Tě, Pane, prosíme.

Prosíme za toleranci společnosti vůči všem, kteří jsou jiní a nezapadají do měšťáckých představ. Za to Tě, Pane, prosíme.

Obracíme se na Tebe v zoufalství nad situací v Sýrii. Nemáme slov, jak vyjádřit hrůzu z vraždění, které člověk rozpoutal. Pane, prosíme, smiluj se. Za to Tě, Pane, prosíme.

V tiché či hlasité modlitbě Ti odevzdáváme naše osobní prosby i díky.

Pane, voláme k Tobě jako Tvé děti: „Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno Tvé. Přijď království Tvé. Buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dejž nám dnes. A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům. A neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Neboť Tvé jest království i moc i sláva na věky. Amen.“

Ohlášky:

Poslání: Jděte nyní a slovem i skutkem uvádějte ve známost evangelium a dělejte si starost o spravedlnost, lásku a pokoj.

Jděte v naději setkání s Ježíšem Kristem mezi nejmenšími z našich bratrů a sester

a žijte v naději Božího navštívení.

Požehnání: Ať vám milost dělá život krásným a bohatým před Boží tváří, láska ať vás provází a hřeje

a ať vás brání před chladem a mrazem lidské zloby

a Boží pravda ať vám svítí na cestu, když se moci chopí tma. Amen.

Píseň: 421